

FOAIA POPORULUI ROMÂN

Apare în fiecare zi cu cele mai noi știri din țară și străinătate

ZIARUL ZILNIC:

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român“, „Foia Ilustrată“ și „Cucu“ pe un an 18 cor., pe jumăt. de an 10 cor., pe un sfert de an 6 cor. Pe o lună 2.40 C.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUDAPESTA, VII., ILKA-UTCA
NRUL 36. :: TELEFON: 47-82.
MANUSCRISE NU SE INAPOIAZA

ZIARUL POPORAL:

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român“, „Foia Ilustrată“ și „Cucu“ pe un an 7 cor., pe jumăt. de an 3.50 cor. Pentru America pe un an 3 dolari.

Camera ungară și invazia armatei române în Ardeal

— Mari scene furtunoase în Camera ungară. — Partidul lui Károlyi cere retragerea guvernului Tisza. — Prim ministrul împedecat să vorbească. — Declarația de loialitate a deputatului român Stefan C. Pop. — Discursurile conților Apponyi și Andrassy. —

Budapesta, 5 Septembrie. — Azi a fost una din cele mai furtunoase ședințe ce le-a avut vre-odată Camera Ungară. Cu mult înainte de deschiderea ședinței se știa, că partidul lui Károlyi va porni un asalt teribil contra cabinetului Tisza. Deputatul Huszar adună iscălituri pentru o ședință secretă. Ședința s-a deschis foarte târziu, deoarece a urmat și azi încă tratative între prim ministru, președintele Camerei și șefii opoziției: Andrassy, Apponyi, Zichy.

La 11 și un sfert răsună clopotul președintelui. P puțin după deschiderea ședinței intră cabinetul în frunte cu contele Tisza în sală. Acesta este semnalul pentru mari scene furtunoase. Julius Justh strigă din răspuneri:

— Demisionați!

Contele Batthyányi repetă cuvântul.

Partidul lui Apponyi, cel popular și constituțional au o ținută liniștită. Dar deputații din partidul lui Károlyi, sunt porniți spre scandal. Președintele sună mereu: »Rog pe toți deputații să fie liniștiți, în vremuri serioase se cer dezbateri serioase.

Cuvintele astea ale președintelui pare să aibă, un moment efect.

Discursul contelui Tisza,

Prim ministru se scoală să vorbească. În acest moment din băncile ocupate de gruparea contelui Karolyi se ridică o larmă asurzitoare. Deputații Julius Justh și contele Karolyi sâr furioși de pe locurile lor și tipă din adâncul plămânilor:

— Demisionați! Demisionați!

Președintele sună mereu din clopot, dar cu greu poate să restabilească liniștea. La fiecare cuvânt pronunțat de contele Tisza, urmează o serie de intreruperi, și furtuna de indignare se dezlănțuie iară. În fine prim ministrul a declarat următoarele:

— Socot de a mea datorie, să mă exprim în câteva cuvinte despre situația actuală. În ce privește declarația de războiu țin să constat, că era obiceiul între statele europene, că după ruperea relațiilor diplomatice să se țină seamă de unele formalități înainte de a începe starea de războiu....

Dep. Ioan Justh (intrerupând): Dacă ați fost trași pe sfoară, demisionați atunci! Noi am spus întotdeauna, că contele Czernin este dușmanul nostru și nu e demn de funcția ce a avut. (Zgomotul se încinge din nou).

Contele Tisza: Nu voi să trag la îndoială intențiunile nimănui, dar rog, ca domnii deputați, să aibă în vedere, ce efecte pot avea aceste scene în străinătate....

Zgomotul crește din nou, deputații din extrema stângă sar de pe băncile lor și strigă: Gândiți-vă mai bine ce efecte va avea invazia românilor, în străinătate.

Dep. Pozsgay: Duceți-vă la diacu. Acesta este cel mai sfânt interes al țării.

Dep. M. Lovaszy: Aduceți-ne înapoi honoarea.

Contele Tisza: Iau răspundere pentru tot ce s'a întâmplat.

Cuvintele acestea ale prim ministrului sunt semnalul pentru noi scene furtunoase. Tisza stă pe locul său cu brațele încrucișate și așteaptă ca liniștea să se restabilească. Până și deputatul opozițional Rakovski s'a săturat de alăta larmă și strigă: Tăceți odată! Lăsați pe Tisza să vorbească!

Prim ministru declară apoi, că nu este în măsură să dea amănunte despre tratativele diplomatice u. mate înainte de declarația de războiu. Dar trebuie să stabilească aicea, că un anumit simț de rușine mai îndemna fiecare stat ca mai întâiu să-și precizeze cererile și apoi să declare războiul. Dar așa o declarație de războiu ca aceea românească, stă fără de exemplu în istoria lumii. Mai mult nu voiește să se pronunțe asupra acestei procedări, dar e bine să se constate că România precum se vede, nici nu e gata încă cu pregătirile militare. — (Iarăși m. zgomot la extrema stângă).

Prim ministru arată apoi, că conducerea militară ale aliaților în comun acord au stabilit planul de acțiune, în contra României și că toate dispozițiunile sunt în curs.

Contele Al. Zichy: Și în Ardeal?

Contele Tisza: Da, da, și în Ardeal.

Prim ministru își încheie discursul, declarând că procedarea României nu va rămâne fără pedeapsă, că măsurile luate vor da în curând roade, românii vor fi opriiți.

Ultimele cuvinte ale contelui Tisza, în care face un apel la Camera și la națiunea ungară, ca să-și manifeste toate virtuțile în apărarea patriei nu se mai aud, fiind cu totul acoperite de intreruperile furtunoase. O singură frază se mai aude pronunțată de contele Tisza:

— Vom elibera Ardealul din ghiarele bandiților!

Declarațiile deputatului Stefan C. Pop

Onorată Camera! Partidul național român cu adâncă mâhnire a luat la cunoștință, că învențata noastră Românie a intrat în rindul dușmanilor noștri, declarând războiu monarhiei. Noi întotdeauna am crezut cu neputință, că România să declare războiu acelei monarhii în care sub scutul glorioasei dinastii habsburgice, trăiesc mai multe milioane de români, în credință, și într-o dezvoltare îmbucurătoare; am socotit încă cu neputință, ca România să se alieze cu imperiu rusesc, cu Rusia, care amenință în cea mai mare măsură rasa română. Tocmai istoria României dă o mărturie despre lipsa de recunoștință și perfidia Rusiei. O mie de ani într-una poporul român din Ungaria a trăit în înțelegere frățescă cu ungurimea, apărându-și patria contra oricărui dușman extern, și în cursul acestui război precum au recunoscut-o și factorii chemați, soldații de naționalitate română, prin eroismul lor, au dovedit atașamentul față de tron și patrie, iar românii ramași a casă, alătura de celelalte popoare ale Ungariei,

au adus orice jertfe în interesul biruinței finale. Nestrămută este loialitatea poporului român din Ungaria pentru tron și patrie, iar declarația der azboiu neașteptată a României nu va zdruncina nimic din loialitatea aceasta. Ca și până acuma, poporul român și în viitor va ști să-și apere patria și tronul contra oricărui dușman, de ori unde ar veni. Declarația aceasta am făcut-o nu pentru că s'ar afla cineva în cadrul acestei monarhii, care să puie la îndoială loialismul poporului român ci fiindcă voim să lămurim factorii externi, cari în această nouă fază a războiului mondial presupun, că populația română din Ungaria va putea fi abătută de la calea ei devotată pentru tron.

Contele Albert Apponyi mulțumește deputatului român Stefan Popp pentru discursul lui, din care se desprinde un cald patriotism.

Războiul cu România

In Ardeal nici o schimbare. — In Dobrogea, armatele germano-bulgare au înaintat mereu, ocupând orașul românesc Buzardgic (Dobrici) și făcând prizonieri 10 ofițeri și 700 soldați români. — Constanța bombardată de aeroplane germane.

Raportul lui v. Höfer dela 4 Septembrie, anunță următoarele de pe frontul românesc:

Incăierări cu trupe de avangardă. Foc de artilerie. Nici o schimbare a situației.

HÖFER, mareșal locot.

Comunicatul german anunță:

În lupte victorioase, forțe germano-bulgare au înaintat mai departe în Dobrogea, între Dunărea și Marea Neagră. La Cozmar (la nord de Dobrici) cavaleria bulgară a respins în dezordine infanteria română, și a făcut prizonieri 10 ofițeri și 700 soldați români.

v. LUDENDORFF

»Wolff Bureau« anunță: Hidroplane germane au aruncat cu prisosință bombe asupra magaziiilor cu cereale, lucrărilor din portul Constanța, asupra rezervoarelor de petrol, crucișătorului rus Kegul și asupra a patru distrugătoare torpiloare. S'a observat bunul efect. Toate hidroplanele s'au întors neatinse, deși au fost viu atacate.

— Despre pătrunderea trupelor germane și bulgare în Dobrogea, o telegramă din Geneva anunță că această înaintare victorioasă a produs o adâncă impresie în cercurile Ententiste și va avea de umare o schimbare a planurilor de luptă concepute la Petersburg și București.

— »Pester Lloyd« constată că prin ocuparea orașului Dobrici-Bazardgic, — forțele germano-bulgare au pătruns 20 klm. în interiorul teritoriului românesc, în Dobrogea.

Ce anunță comunicatele românești

Dela 31 August. (Sosit cu întârziere). Pe frontul de nord și nord-vest (Ardeal) trupele române își continuă mersul lor înainte în toate direcțiile cu succes. Ur-

mătoarele localități au fost ocupate: Tohan (la sud-vest de Brașov), Brașov, unde a fost instalat un primar și un șef de poliție români, Csikkemenesag (12 klm. la răsărit de Csikszereda) precum și muntele Padolova (1 klm. la nord-vest de Csernahéviz).

Ținem sub focul artileriei noastre linia ferată Orșova—Caransebeș. Perderile românești sînt slabe. Până acum am făcut prizonieri 15 ofițeri și 1800 soldați. Gara Ghimeș cu 100 vagoane mărfuri, a căzut în mâinele noastre. În gara Bereczk am făcut o pradă însemnată, care constă îndeosebi într'un transport de făină.

Pe frontul de sus (Dunărea) monitoare austro-ungare au bombardat Ziora (la răsărit de Turnu-Măgurele). Trupe de infanterie și cavalerie dușmane, care au trecut granița la sud de Bazardzik (în bulgărește Dobrici) au trebuit să se retragă iute în fața marsului trupelor noastre.

Dela 2 Septembrie, ora 7 dimineața. (Cel dela 1 Septembrie l'am publicat ieri.) Pe frontul de nord și nord-vest (Ardeal și Banat) înaintarea trupelor noastre înaintează. Am cucerit muntele Allion (2 klm. la răsărit de Orșova) și Drenia (4 klm. la nord de Orșova. Pe hartă nu se află.) unde am prins 9 ofițeri și 645 soldați. Linia ferată ce duce în valea Aluta este întreruptă la sud de Csikszereda. În Brașov am capturat importante cantități de mijloace alimentare de tot soiul.

Pe frontul sudic (Dunărea) dușmanul a atacat posturile noastre de graniță între Dunăre și Rahman-Ișiklar, aproape 50 klm. la sud-vest de Silistria, a fost însă respins. Vapoare dușmane și posturi pe malul dunărean, au tras câteva focuri asupra Giurgiului și posturilor noastre, fără a ne pricinui pierderi.

De două ori Zeppelinuri deasupra Bucureștilor

»Petit Parisien« află că până acum Zeppelinuri au bombardat de două ori Bucureștii, o noapte după alta. Deși s'au luat mari măsuri de apărare, în prima noapte două Zeppelinuri au putut să facă mari pustiiri. Mai multe părți ale orașului au fost atacate cu bombe care au pricinuit însemnate pagube materiale, rănind mai multe persoane.

Ministrul de externe italian a câștigat România pentru Ententa

Ziarul italian »Idea Nazionale« confirmă că Ententa are să multumească ministrului de externe Sonnino, alăturarea României. După insuccesul întreprinderii dela Dardanele, România a făcut dependentă intervenția ei, de atacul Ententei pe frontul macedonean, — și Sonnino a fost acela care în asociație cu bărbații de stat francezi a pus în aplicare expediția dela Salonic. Că România n'a intervenit la 1915, această n'a surprins guvernul italian, căci acesta știa că România încă nu putea porni la atac, dar că va porni negreșit mai târziu. În fine Sonnino a mai reușit să înfrângă și să înlăture și ultima rezistență, aceea a regelui, care părea la început de nelăvăns,

In Dobrogea vor avea loc lupte foarte grele. — Ce scrie presa rusă.

Ziarul rus »Birșevia Wiedomosti« anunță următoarele:

Pentru frontul dobrogean, sînt destinate 250.000 soldați ruși, inclusiv batalioanele sârbești, aflătoare în Rusia. Statul major român ar fi aflat că bulgarii dispun la granița română de cinci divizii absolut noi. Apoi fortificațiile bulgare sunt extraordinar de puternice pe frontul dobrogean. În diferite locuri s'a putut constata linii întărite, formate din 15—15 șiruri de tranșee. Serviciul de recunoaștere român a constatat apoi sosirea de mortiere grele din Germania și Austro-Ungaria. În tot cazul de ambele părți s'au făcut mari concentrări de artilerie. Ziarul rus se așteaptă la lupte foarte grele la trecerea Dunărei.

— Ziarele rusești afirmă că Rusia are mai mult interes ca România să ducă lupte cu succes contra bulgarilor, și nu atât contra Ungariei. »Novoje Vremija« scrie, acum Bulgaria trebuie să dispară de pe harta Europei. Articolul acesta inspirat de cercuri conducătoare, trădează teama lor ca nu cumva România să lupte numai pentru țelurile ei proprii, ori Rusia ar dori ca armata română să se jertfească pentru scopurile Rusiei, de a ajunge acum negreșit la

Constantinopol. »Odeskij Listok« scrie: Drumul spre Dardanele și Constantinopol e acum liber.

Trupe sârbești în România

Geneva, 2 Sept. — Agenția telegrafică din Petersburg anunță, că trupe sârbești sub comanda fostului șef al statului major Gadicik au sosit în România pentru a lupta alături de forțele armatei ruso-române.

Ministrul de război al Bulgariei despre intențiile României

Sofia, 4 Septembrie. — Ziarul »Dnevnik« publică următoarea declarație a ministrului de război bulgar, Naidenov

— Hotărârea României nu ne-a surprins căci de săptămâni de zile România ne-a provocat la graniță, nu numai cu incidente obicinuite în asemenea cazuri, ci cu invaziune de trupe mai mari în hotarul nostru. La repetatele noastre protestări, România a răspuns cu cinism și în mod încovec. Noi am tăcut, căutam să facem mai întâi uz de toate mijloacele pacifice. Dar acum a bătut ceasul. Atacul României contra aliatului nostru a umplut paharul.

Țara română nu se mai are acum rața în față cu Bulgaria din 1913, ci cu un stat bine pregătit, care va aduce orice jertfă ca să păstreze rodul biruințelor sale.

Pe de altă parte, presa bulgară declară că Bulgaria va purta acum un război de răzbunare contra României, pentru războiul din 1913 și va fi mai popular decât toate războaiele.

MERSUL RĂZBOIULUI

Londra timp de patru ore bombardată de Zeppelinuri

Zeci de orașe engleze atacate. — Violente asalturi rusești respinse. — Încă o mare bătălie pe frontul francez. — Ententa nu vrea să bage Grecia în război?

De pe frontul rusesc au sosit următoarele știri pe zina de 4 Septembrie:

Pe frontul arhiducelui Carol: Rușii au continuat zi și noapte eforturile lor de a frânge rezistența trupelor noastre aliate în Carpați. În multe puncte s'au încins lupte înverșunate. Asalturile dușmanului au fost respinse cu baionete, cu granate de mână sau de focul artileriei noastre. Mici succese locale, pe cari le-au dobândit rușii la sud-vest de Fundul Moldovei și în regiunea pasului Tartarilor, au fost paralizate prin contra atacurile noastre. Dușmanul a suferit grele pierderi. Și la sud-vest de Brzezany, atacurile lui bogate în pierderi, n'au adus dușmanului vre-un succes. Pentru o mică bucată de tranșee urmează încă lupte.

Pe frontul prințului Leopold al Bavariei: La sud de Zborov și între Sviniuchy și Selmov în Volinia au eșuat numeroase atacuri dușmane pornite cu mase mari.

Höfer, mareșal-locot.

Comunicatul german anunță:

Pe frontul prințului Leopold al Bavariei: Cu n eșec complet pentru ruși s'a

terminat eforturile lor repetate ieri la vest și sud-vest de Luck. La nord de Zborov, trupele noastre au apărat terenul recâștigat contra repetatelor atacuri puternice rusești.

Pe frontul arhiducelui Carol: La răsărit și la sud-est de Brzezany, luptele au continuat. Succese locale ale rușilor le-au fost smulse în general prin contra-atacuri. Golirea câtorva tranșee de dușman e în curs. În Carpați lupta a fost continuată la sud de Zielma. Atacuri rusești la sud-vest de Zabie, în sectorul Magura și la nord de Dorna-Vatra, au eșuat.

v. LUDENDORFF

Din Balcani au sosit următoarele știri:

v. Höfer anunță că în Albania, la răsărit de Valona, înaintarea italienilor a fost cu totul oprită. Dușmanul a trebuit să se retragă pe malul stîng al riului Vojusa. Toate pozițiile noastre sînt iarăși în posesia noastră.

— Agenția engleză Reuter află din Salonic că știri din isvor sigur confirmă că 60 soldați greci din reg. 63 de inf. care e în Macedonia apusană, au dezertat și s'au asociat la armata bulgară.

— Despre frământările în Grecia sosesc următoarele noi știri:

Grecia a primit toate noile condițiuni pu-se de Ententa. Controlul Ententei asupra poștei și telegrafului a și început de ieri.

— «Daily Telegraph» află că unul din diplomații Ententei a căutat să lămurească pe regele Constantin că necesitățile războiului a făcut ca Grecia să devie teatru de război. Măsurile de acum și cele viitoare ale Ententei — au de scop de a duce războiul la un bun sfârșit. Ententa nu are intenția să silească Grecia să intre în război. Asta o știe și Zaimis. Venizelos și Zaimis sint înțeleși și vor conlucra. Agenția Reuter declară că poate să comunice, că regele Greciei nu are nimic împotriva cererilor Ententei.

— Venizelos a telegrafiat unui ziar englez, că în urma intervenției României, crede că factorii autorizați ai Greciei nu vor mai putea continua politica lor de neutralitate, ci Grecia se va asocia de amicii ei tradiționali.

RĂZBOIUL CU ITALIA

— Nimic nou —

Comunicatul lui Höfer n'are nimic nou de anunțat de pe frontul italian, pe ziua de 4 Sept.

— Comunicatul italian dela 2 Septembrie anunță o activitate vie de artilerie în mai multe sectoare pe frontul Trentin. În valea Sugana a fost respins un atac austro-ungar contra pozițiilor italiene dela Civaron. Aeroplane austro-ungare au aruncat bombe pe trecătoarea Rolle, la Cismon și în valea Agordo, fără să pricinuiască pagube.

LUPTLE DIN APUS

O mare bătălie la Somme. — Anglo-francezii au cucerit localitățile Guillemont și La Forest. — 11 ofițeri francezi și 490 soldați prinși. — 25 aeroplane anglo-franceze doborâte în 2 zile. — Ce spun englezii despre noule pușturi făcute de Zeppelinuri.

Comunicatul german dela 4 Septembrie anunță următoarele de pe frontul anglo-francez:

Atacurile anglo-franceze întreprinse ieri în regiunea Somme, au dus la o bătălie de cea mai mare întindere și înverșunare. La nord de Somme, bătălia s'a desfășurat pe un front de 30 km. dela Beaumont la Somme. Cu toate asalturile dușmane repetate de ambele părți de Ancre și în deosebi la Tiepvall și la nord-vest de Pozieres, — trupele noastre brave de sub comanda generalilor v. Stein și baronul de Marschall și-au afirmat toate pozițiile, recucerind printr'un contra-atac repede terenul pierdut în mod trecător la ferma Monquette la nord-vest de Pozieres, pricinuind cele mai grele pierderi dușmanului. Mai departe la răsărit artileria noastră a reținut în pozițiile lor coloanele dușmane de asalt.

Deabia în cursul nopții, dușmanul a reușit să înainteze în pădurea Foureaux. A fost respins După o risipă de munițiuni, care a întrecut tot ce s'a făcut până acum, lupta s'a încins între Guichy și Somme și a durat până târziu noaptea

În apărarea eroică, trupele noastre sub comanda generalului v. Kirchbach și Faszender, a oșpus la fiecă pas rezistență dușmanului, care a pătruns în linia primă distrusă cu totul și l'a oprit în a doua linie de apărare.

Guillemont și La Forest e în mâna dușmanului. La sud de Somme, afară de sectorul la sud-vest de Baileux, artileria noastră a reușit să impiedice atacurile franceze.

Forțele franceze cari au pornit la atac la Baileux au fost respinse în mod sângeros. La dreapta

riului Meuse au eșuat încercări de atac ale francezilor contra fortului Thiaumont și la sud est de Fieury. La Grotta Souville printr'o pregătire făcută cu grijă, am gonit pe dușman dintr'un colț proeminent în linia noastră. Am făcut prizonieri 11 ofițeri și 490 soldați respingând mai multe contra atacuri dușmane. În noaptea de 3 Septembrie, Zeppelinuri și aeroplane au bombardat cu vădit succes cetatea Londra. Unul din baloanele noastre s'a prăbușit lovit de focul dușman.

În lupta aeriană am doborât la 2 și 3 Septembrie 15 aeroplane dușmane, în regiunea râului Somme și 12 aeroplane dușmane în regiunea Champagne și Meuse. Căpitanul Bölke a scos din luptă al 20-lea aeroplan dușman. La 2 Sept. aeroplane franceze atacând cetatea Metz au pricinuit pierderi neînsemnate. Aruncând bombe și asupra orașului Schweningen au fost rănite 5 persoane și au pricinuit stricăciuni la câteva clădiri.

v. LUDENDORFF

— Un comunicat oficios englez recunoaște că atacul Zeppelinurilor asupra Angliei, săvârșit la 3 Septembrie, a fost cel mai cumplit de până acuma. Treisprezece Zeppeline au luat parte la atac, ținta lor era Londra și centrele industriale în Midlands. Noule dispozițiuni ce le-am luat în chestia luminatului au avut un efect deplin. Zeppelinurile au trebuit să pipăie în întuneric, numai trei dintre ele au reușit să ajungă până la Londra. Unul a ajuns la ora 2 și 15 minute, noaptea, până la cercurile de nord ale Londrei. A fost îndată luat sub focul artileriei noastre și atacat de aeroplanele noastre. Când Zeppelinul acesta a fost cuprins de flăcări și s'a prăbușit la pământ, cu totul distrus, la Kuffley. Alte două Zeppelinuri au fost alungate de focul tunurilor noastre. Din provincie se anunță că au fost ucise două persoane, un bărbat și o femeie, au fost rănite 11 persoane mature și 3 copii. La Londra au fost vătămate câteva clădiri, tuburile dela conductul principal de apă au fost stricate și trei cai omorâți. Au suferit stricăciuni un număr de case de locuit și o biserică, în mai multe uzine de gaz au izbucnit incendii.

— Din Berlin se mai anunță oficios, că Zeppelinurile întroase din Anglia, aduc vestea că ele au bombardat Londra timp de patru ore, numeroase incendii și prăbușiri arată succesul atacului. Alte Zeppelinuri au atacat fabricile și lucrările de fortificații din Norwich pricinuind puternice explozii și incendii. Apoi au fost aruncate bombe asupra orașelor Oxford, Harwich, Boston, și stabilimentele industriale dela Humbert. La Nottingham focul pricinuit la stabilimentele militare și industriale a fost văzut încă la o depărtare de patruzeci de mile. În timpul atacului Zeppelinurile, mai ales la Londra au fost expuse celui mai violent foc al bateriilor și aviatorilor englezi.

Dela 1 Septembrie,

prețul ziarului nostru se urcă la

10 fileri exemplarul

asta în urma marelui scumpete a hârtiei și ce luit alt material necesar tipăritului unui ziar.

Știrile zilei

Cântec din Tirol

Aduc un cântec din Tirol

Iuadl-iuadl-iol.

Din munți viteji și văi adânci
Crescut în scorbura de stânci,
Furat de vânt, plimbat în gol,

Iuadl-iuadl-iol.

N'ați auzit plângând-râzând

O țiteră tirolizând:

Do mi do fa do sol,

De cel care-a plecat oștean,

Ca să se întoarne căpitan,

Iuadl-iuadl-iol.

Întreb în fiecare sat

De-o ciocărlie ce-a zburat

Durerii mele sol,

Și caut tristă prin grădini

Un trandafir fără de spin

Iuadl-iuadl-iol.

Cerând toiaș de călător

Mă duc în lume după dor —

Pe sus trec corbii stol,

Îmi degătesc pieptarul strins

Și plâng pe care m'a plâns

Iuadl-iuadl-iol.

Și acum prin noapte și pe vânt

Eu caut umbra unui sfânt —

Viteazul din Tirol,

Și în cimitirul de eroi

O grăpă largă pentru doi...

Iuadl-iuadl-iol.

CORNELIU MOLDOVANU.

Episcopul dr. Miron Cristea despre războiul României

P. S. Sa Episcopul dr. Miron Cristea a adresat următoarea pastorală:

Acum — după 2 ani de crâncenă războire — ne puteam cu drept cuvânt și după atâtea jertfe aștepta la încheierea de toți doritei păci, care să puie capăt războiului.

Dar în loc de asta — vedem, — că războiul acesta mondial nu numai se încinge din nou, ci atrage în luptă și alte popoare, până acum neutrale. Așa în presara Sf. Măriei Mari a declarat războiu monarhiei noastre Austro-Ungare spre marea noastră mahnire și durere și regatul vecin al României; și ne sosesc vești, că în unele locuri s'au și început luptele cu acest nou inamic.

În toate pastoralele noastre din anii ultimi și în multele circulare și ordine, privitoare la războiul acesta, v'am atras atențiunea asupra datorințelor militare și cetățenești, ce în asemenea zile grele trebuie să le dovedească ori ce cetățean; iară fiii poporului român din patrie și îndeosebi și cei de pe teritoriul eparhiei Caransebeșului au documentat pe toate fronturile o rară vitejie și o incredere neîntrecută de alte popoare. Mai ales regimentul nostru de casă nr. 43 de infanterie s'a distins pretutindenea astfel încât prin ținuta vitejia și isprăvile sale

făcut cinste poporului român din eparhia Caransebeșului, ei și întregii armate a monarhie.

Cu un cuvânt fiii României din patrie au pecetluit în modul cel mai splendid fidelitatea către tron și patrie cu sângele lor, vărsat în atâtea lupte glorioase ale acestui războiu mondial și prin eroismul dovedit în atâtea rânduri și recunoscut de toți factorii competenți.

Deci, nu mă îndoiesc, că credincioșii eparhiei noastre și toți fiii ei vor dovedi și pe viitor aceeași tinută bravă, loială și vrednică de toată încrederea.

Cu toate acestea îmi țin de datorință, ca — și în fața situației, ce s'a creat patriei noastre prin noua declarație de războiu — să vă sfătuiască și îndemn, să nu părăsiți vechile voastre virtuți militare, ci să ne facem și pe viitor cu aceeași dovedită loialitate datorința către patria și tronul, cari și până acuma ne-au ocrotit. Deci, fiecare credincios al eparhiei să rămâie fidel regelui, fidel steagului lui și credincios față de patria ungară, identificându-se cu toate interesele pământului, pe care s'a născut și care l'a hrănit pe el și pe strămoșii săi; și pe care trebuie să-l apere între orice împrejurări.

Sperez, că toți fiii noștri sufletești se vor purta până la sfârșit așa, încât nimenea să nu poată avea nici barem vreo umbră de bănuială, că fie și numai unul și-a uitat de sine și-a dat mâna cu inimizii țării, ori cari ar fi aceia.

Oroziata preoțime să aducă acestea în biserică la cunoștința tuturor în modul cel mai convingător și să stăruie și din partea ei cum va ști mai bine în același înțeles; iară preoții militari, să le comunice și ostașilor, sfătându-i ași împlini cu sfințenie jurământul depus.

Cu acestea rog pe bunul Dumnezeu, care conduce destinele omeniei și ale popoarelor, ca să iei pe viitor sub scutul ei pe împăratul și Regele nostru, se ducă la biruință armele lui, să ocrotească țările și popoarele lui, să vă scuturască și pe voi și vetrele voastre de toate rele și primejdii, iară din parte-mi vă împărtășesc Caransebeș, 16 (29) Aug. 1916.

Binecuvântarea noastră arhipăstorească:

Dr. E. MIRON CRISTEA, episcop

Un nou acord între opoziție și guvern

Față de gravitatea împrejurărilor, mărită prin declarația de război a României, — s'a găsit totuși o modalitate ca neînțelegerile între opoziție și guvern să fie pe un timp înlăturate, pentru ca activitatea Camerei ungare să nu fie stinjenită. Numai partidul lui Karolyi nu vrea să încheie nici un compromis cu guvernul, ci vrea să-și rezerve mai departe libertatea de acțiune și de critică largă.

Conții Andrassy, Apponyi și Zichy vor prin influența lor personală să înduplece gruparea contelui Karolyi ca să mai puie friu temperamentului ei și să nu împiedice întrunirea Camerei până la sfârșitul sesiunii prin critici prea fără scopul și considerare la timpurile acestea grele.

Eri după amiază au ținut o conferință conducătorii partidelor opoziționale ungare, la care conferință au luat parte conții Albert Apponyi, Iuliu Andrassy, Aladar Zichy, Mihail Karolyi, Ioan Toth, prințul Ludovic Windischgraetz, W. Vássonvi. S'a discutat despre situația politică în legătură cu întrunirea Camerei ungare. După o discuție mai lungă, conții Apponyi, Andrassy și Zichy s'au dus la ministrul prezidiu, unde au conferat cu contele Tisza dela 2 până la 3 ore d. am.

În această conferință s'a găsit o bază, care să asigure liniștita activitate a Camerei ungare, fără să se restrângă prea mult libertatea de critică a opoziției. Rămâne de văzut acum, dacă nu cumva partidul lui Karolyi prin atitudinea lui prea violentă nu va strica tot acordul acesta între guvern și opoziție.

Ce hotărâre a luat Conferința dunăreană

În sala de gălă a Academiei ungare, a avut loc ieri conferința dunăreană. Au participat somitățile din orașele dunărene, din Europa centrală. Toate raporturile și discursurile ținute au stat pe un nivel înalt, și erau purtate de nădejdea, că după războiu toate națiunile aliate, cari luptă acum contra unei lumi de dușmani, vor rămâne mai departe unite, ducând o viață comună economică nouă, și mai intensivă, decît a fost până acuma. Urașul fluviu Dunărea, care a fost până acuma neglijat și nu tocmă ținut în seamă, va servi pentru ajungerea acestui scop. Una din sarcinile cele mai importante ale statelor prin care trece Dunărea, va fi de aceea să reguleze cursul dunărean, ca să servească și pentru transportul celor mai mari vase comerciale.

Fără disonanță însă n'a decurs nici conferința aceasta. Primarul Vienei dr. Weisskirchner care încă de mult înainte a fost contra ținerei conferinței la Budapesta, a ținut să protesteze la constătuirea ce a precedat conferința publică, ca sediul comisiei centrale a statelor dunărene să fie la Budapesta. Pentru a nu se provoca dezbinări și certuri, constătuirea aceasta a adoptat un punct de vedere negativ, lăsând chestia aceasta nerezolvată, și în sarcina guvernelor ambelor state, ca să aplaneze acest diferend.

Deputatul Ivanka și încă o serie de furnizori militari escroci osindiți

După o discuție de săptămâni de zile a procesului intențat deputatului Emerich Ivanka și compania lui de furnizori militari, acuzați că au comis afaceri necinstite la furnizarea de cai și vite armatei, tribunalul din Pojun a condamnat pe toți cei 22 acuzați, dintre cari deputatul Ivanka, care a păgubit interesele conducerii războiului, a fost osândit la 3 ani închisoare și 5000 coroane amendă. Prepositul Alois Rudnai la 1800 cor. și un an închisoare, ceilalți acuzați între 8 luni până la 6 ani închisoare.

Un ou de cap pe săptămână,

se va da acum la Berlin, din cauza crizei de ouă în Germania.

Venizelos vrea să formeze un cabinet de coaliție

Lugano, 2 Sept. — »Matin« află din Atena: Regele a primit alături pe prim ministrul grec Zaimis, după ce acesta a avut o convorbire cu Venizelos. Se desminte știrea despre fuga regelui Constantin.

»Central News« află, că Venizelos va intra în curând într-un cabinet de coaliție, nou format. La Mitilene și Kios au avut loc mari demonstrațiuni în favoarea lui Venizelos.

Au avut loc rebeliuni în Germania?

»Wolfbureau« anunță din Berlin: Ziarele pariziene în săptămâna din urmă au publicat iarăși știri scornite despre rebeliuni ce au avut loc în câteva orașe germane. În Berlin au fost omorite la 15 August 7 femei, la Mühlhausen 20 persoane. La o rebeliune din Stuttgart poliția fiind neputincioasă a trebuit să intervie însuși regele. Toate aceste știri au fost cercetate în mod oficial, și rezultatul a fost, că au fost toate scornite. Încă odată trebuie să arătăm aici, că în Germania încă n'a murit nici o persoană din cauza problemei de aprovizionare cu alimente.

Despre curaj și eroi

Când oamenii cei mai cad învinși în urma multor nenorociri, își probează că nu le suportă prin tăria sufletului, ci prin ambițiunii, și că în afară de o vanitate mare — și eroii sunt ca toți ceilalți oameni.

Filozofia triumfează, cu ușurință, asupra nenorocirilor trecute și viitoare; pe când nenorocirile prezente triumfează asupra ei.

Aceia, cari se cred cu merite, își fac glorie din nenorociri, pentru a convinge pe ceilalți și pe ei însiși, că sunt demni să înfrunte lovitura soartei.

Bătălia este, pentru soldații simpli, un meșteșug periculos, ce și l'au ales ca să-și câștige pâinea.

Editor și redactor responsabil:
Dimitrie Birăuțiu.

Tipografia »Poporul Român«, VII., Ilka-utca 36

Cântece din războiu

În bogata literatură ce a apărut în timpul războiului, cuprinzând o bogărie de poezii populare plătuite de geniul popular de bună seamă, cea mai nouă broșură apărută:

Cântece de dor și jale

ale eroilor noștri de pe câmpul de luptă și din spitale

scoasă în editura »Foi Poporului Român« este o lucrare prețioasă în privința aceasta. Ea dă o icoană minunată de bună cum gândește, cum simte și cum luptă soldatul român aflat pe frontul rusesc, italian sau sârb.

În broșura aceasta sunt adunate cu îngrijire cele mai frumoase poezii ce le-au scris soldații de pe toate fronturile și simți o plăcere deosebită citind vers după vers, așa cum fiii poporului nostru le-au iscodit.

Îndemnăm pe toți cetitorii noștri să-și procure această culegere de poezii pe care să o păstreze în biblioteca lor și mai târziu ca o amintire a terribilului războiu, în care neamul nostru și-a vărsat sângele cel mai generos. Prețul unui exemplar e de 56 fileri, plus 5 fileri porto postal.

Dela administrația »Foaia Poporului Român«, Budapesta, VII., Ilka-utca 36 se poate comanda următoarele:

Harta Europei

cea mai nouă ediție, care cuprinde toate țările învrăjbite, fiecare țară separat colorată costă 1.50 cor., plus 10 fileri porto postal.

Rugăciuni pentru soldați

cu binecuvântarea Pr. S. M. episcopul Dr. E. Cristea (pentru gr. orientali)

Prețul: 1 exemplar cu porto postal 10 fileri;

50 exemplare cu porto postal 3 cor. 20 fileri;

100 exemplare cu porto postal 5 cor. 30 fileri.

Visul Maicii Domnului

(carte legată) cu porto postal 45 fileri.

Octoihul

(carte frumos legată în roșu, cu 320 pagini), care cuprinde toate cântările bisericesti, ca: Rânduiala Vecerniei, Utreniei și a Liturghiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polileu, Pripelele, Catavasiile, Irmoasele, Svetilnele și multe altele, costă numai 2.40 cor., plus 20 fileri porto postal.